
Koninklijke heem- en geschiedkundige kring “Jan Broeckaert” vzw



Nieuwsbrief

In deze Nieuwsbrief

Terugkijken en vooruitblikken
N'Oubliez jamais 1914 – 1918
Het levensverhaal van Otorongo
Verdwenen taxibedrijven in Wetteren (II)
De drukker die geen drukker was
Erfgoednieuws

Verschijnt 3 keer
per jaar
December 2018
22ste jaargang



Colofon

Erevoorzitter

Alfons Rasschaert

Voorzitter

Erik Van der Haegen

erik.van.der.haegen@telenet.be

Ondervoorzitter

Hubert Keuppens

hubertkeuppens2@telenet.be

Ere-secretaris

Willy Tondeleir

Penningmeester/secretaris

Fernand Schamp

fsw1@skynet.be

Museumgids

Luc Bontinck

luc.bontinck2@telenet.be

Tentoonstellingen

Christiane Van Impe

vanimpe.christiane@skynet.be

Bibliotheek

Karel François

françois.vanherreweghe@telenet.be

Bestuursleden

Jeroen Trio

jeroen.trio@wetteren.be

Martin Bogaert

bogaertmartin8@gmail.com

Erik Lorré

e.lorré@telenet.be

Koen Luyckx

koenraad.luyckx@telenet.be

Inhoud

Terugkijken en vooruitblikken	1
N'Oubliez jamais 1914 - 2018	2
Het levensverhaal van Otorongo	6
Verdwenen taxibedrijven in Wetteren (II)	10
De drukker die geen drukker was	16
Erfgoednieuws	19

Werkgebied

De gemeenten Wetteren, Massemen en Westrem.

Museum

In januari en februari is het museum gesloten. Eerstvolgende openingsdagen zijn zaterdagmiddag 2 maart, 6 april en 4 mei 2019, telkens van 14.30 tot 18 uur.

Groepsbezoeken kunnen na afspraak, ook in januari en februari, via fsw1@skynet.be (Fernand Schamp) of via de dienst Toerisme, Markt 1, 9230 Wetteren (ingang via de Kerkstraat) tel. 09 366 31 04.

Lidmaatschap

Het lidmaatschap bedraagt 9 euro voor één jaar. Lid worden kan tijdens de openingsuren van het museum of door overschrijving op rekeningnummer BE21 0682 1293 2003.

Meewerken aan dit tijdschrift

Elke bijdrage over Wetteren, Massemen of Westrem over een heemkundig of historisch onderwerp komt in aanmerking voor opname in de Nieuwsbrief.

De redactie behoudt zich het recht voor artikels te aanvaarden of te weigeren.

Mail je bijdrage door naar fsw1@skynet.be (Fernand Schamp) of zend ze naar de Koninklijke heem- en geschiedkundige kring Jan Broeckaert, p.a. Kerkstraat 31, 9230 Wetteren.

Terugkijken en vooruitblikken

Nog veertien dagen en 2018 behoort tot het verleden. De champagne of cava staat koud, het vuurwerk ligt klaar. Met voldoening kijkt ons bestuur terug op de in de loop van het jaar geleverde inspanningen.

In de loop van april en mei hebben we acht oude vitrinekasten die in meer dan 30 jaar nooit geopend werden, ontmanteld. Dankzij subsidies van de Erfgoedcel van het Land van Dendermonde konden we de kasten door een Wetterse schrijnwerker laten moderniseren. Nu kunnen we de inhoud van de vitrinekasten met regelmaat vernieuwen.

Na een grondige renovatie kon de pui van het oude gemeentehuis in september opnieuw in gebruik genomen worden en was de ingang van ons museum eindelijk weer in ere hersteld. Met dank aan het gemeentebestuur.

Net op tijd voor onze tentoonstelling in het museum over het leven in Wetteren tijdens de Duitse bezetting van 1914 tot 1918. Christiane Van Impe, onze verantwoordelijke voor de tentoonstellingen, weze hier geprezen voor haar inzet om van deze tentoonstelling iets speciaal te maken. De vele bezoekers hebben er zeker van genoten.

Tijdens de wintermaanden is ons museum gesloten. We werken dan wekelijks aan het vervangen van sommige collectie-onderdelen. We kunnen hierbij nog helpende handen gebruiken. Als lid van de pas opgestarte werkgroep 'Vrienden van het museum' kan u helpen bij het onderhoud en eventueel ook het herstellen van de vele voorwerpen in ons museum. Groepsbezoeken blijven tijdens onze 'winterslaap' trouwens mogelijk na afspraak en op zaterdag 2 maart 2019 zetten we de deuren weer wagenwijd open voor het publiek.

Onze plannen voor 2019

Dat brengt ons in het nieuwe jaar 2019. In de loop van volgend jaar zullen we de 80^{ste} verjaardag van onze heem- en geschiedkundige kring op gepaste wijze onder de aandacht brengen. In 1939 ontstond onze kring immers in de schoot van het Davidsfonds.

Ook in 2019 zal Piet Cassiman een boek uitbrengen over het Sint-Pietersinstituut, de voorloper van het Sint-Franciscus-, nu Sint-Gertrudiscollege. Het boek behandelt de periode 1894 tot 1916. Het zal op vrijdag 1 maart voorgesteld worden met medewerking van onze heem- en geschiedkundige kring. Ook op 1 maart openen we de tentoonstelling van Louki Huylebroeck over de geschiedenis van de verdwenen firma Tricosporta (sportkledij). Als lid zal u hiervoor zeker een uitnodiging ontvangen.

In deze Nieuwsbrief vindt u een overschrijvingsformulier waarmee u het lidgeld voor 2019 kan betalen. Sinds enkele jaren is dat bepaald op 9 €, hogere bijdragen zijn natuurlijk welkom en zullen worden aangewend voor de goede werking van onze heem- en geschiedkundige kring. Mogen we vragen om dit lidgeld in de loop van januari te vereffenen?

Samen met alle goede intenties en enthousiasme, wensen wij u en uw dierbaren een prettig jaareinde en een voorspoedig, gelukkig en gezond 2019.

Hubert Keuppens
Ondervoorzitter

N'Oubliez jamais 1914 - 2018

Twee jaar geleden rolde als voorlopig eindpunt van een jarenlang project een boek van onze hand van de persen onder de veelzeggende titel *“Vergeten slachtoffers van de 'Grote Oorlog' : opeisingen en deportaties van burgers uit Wetteren en deelgemeenten Massemen en Westrem tijdens de Eerste Wereldoorlog”*. Om ons project definitief af te ronden hebben we – mijn echtgenoot en ikzelf – deelgenomen aan een herdenkingstocht doorheen het noorden van Frankrijk, georganiseerd door het herinneringscomité ‘N’oubliez jamais!’ van de August Vermeylenkring van de stad Kortrijk. We werden gegidst door Donald Buyze. Donald is nog steeds bezig met het ophijzen van alle omgekomen Belgische civiele arbeiders. Een titanenwerk.

Siegfriedstellung

In het departement Aisne bezochten we eerst de plaats waar zich de ‘Siegfriedstellung’, een deel van de Duitse verdedigingsgordel, bevond. Deze ‘Siegfriedstellung’ werd tijdens de winter van 1916-1917, op vijf maanden tijd gebouwd op bevel van generaal Paul von Hindenburg om de frontlijn recht te trekken en dus te verkorten en zodoende beter verdedigbaar te maken. De volledige verdedigingsgordel bestond uit vijf operationele zones en liep van de Noordzee tot Verdun. De zones kregen namen uit de Germaanse mythologie: Wotan, Siegfried, Alberich, Brunhilde en Kriemhilde. De belangrijkste was echter de Siegfriedstellung, door de Britten Hindenburglinie genoemd, die zich uitstreckte van circa Arras (Atrecht) tot bij Soissons en was ongeveer 160 km lang. Ze bestond uit drie parallel gelegen loopgrachten, betonnen bunkers, mitrailleursnests en geschutopstellingen. Dit enorme werk werd uitgevoerd, onder dwang van



het Duitse leger, door civiele arbeiders uit België, uit het Noorden van Frankrijk en ook door Oost-Europese krijgsgevangenen van het Oostfront (o.a. Russen en Roemenen).

1240 personen uit Wetteren werden opgeëist en velen onder hen werden er verplicht tewerkgesteld. Het dagboek van Adolf Kennivé bijvoorbeeld verwijst er naar (zie de archiefpublicatie ‘Vergeten slachtoffers van de Grote Oorlog’).

Tijdens de aanleg van de Hindenburglinie integreerde het Duitse leger het dorp Flesquières in een versterkte stelling ter

verdediging van Cambrai (Kamerijk). Het plaatsje ligt op een heuvelrug en biedt royaal zicht op de omgeving die vanuit observatieposten, zoals de betonnen toren bij de omheining van het kasteel, nauwlettend in de gaten kon worden gehouden.

Zoals beschreven op de panoramawijzer van het ‘Monument des Nations’ was de heuvelrug van Flesquières één van de doelwitten van het Britse leger tijdens de ‘Slag bij Cambrai’ die losbarstte op 20 november 1917. 476 tanks van het Tank Corps van het 3de leger, opgesteld in

een linie van 8 kilometer, hadden de taak om de Duitse linies te doorbreken voor de infanteristen. De kalkhoudende grond zorgde ervoor dat op de eerste dag van het offensief en zelfs voor het eerst tijdens de Eerste Wereldoorlog, Engelse tanks de Hindenburglinie met succes konden doorbreken en een flink stuk van de vlakte konden bezetten.

De Duitse stellingen op de heuvels van Flesquières en Bourlon hielden echter stand. De 51st Highland Division botste op de hardnekkige verdediging van zes batterijen Duits veldgeschut. Flesquières viel pas de volgende dag. Op 30 november ging het met nieuwe eenheden versterkte Duitse leger over tot de tegenaanval. Op 3 december trokken de Britse eenheden zich terug achter hun oorspronkelijke linie, met uitzondering van de verworven zone rond Havrincourt, Flesquières en Ribécourt. Ruim honderd Engelse tanks werden vernietigd of onbruikbaar gemaakt.

De Duitsers beantwoordden deze geslaagde tankaanval later met nieuwe infanterietechnieken, een combinatie van aanvallen, die later gebruikt zouden worden tijdens het 'Lenteoffensief' of 'Kaiserschlacht' in het voorjaar en de zomer van 1918. De verliezen waren zwaar: 45.000 slachtoffers in de Britse rangen en evenveel bij de Duitsers. Zonder te spreken van burgerslachtoffers want vele omringende dorpen werden tijdens de gevechten volledig verwoest.

In 1998 vonden geïnteresseerden een door de Duitsers (lees Russische krijgsgevangenen) in 1918 ingegraven tank terug. Volgens een andere versie zouden de Britten de tank zelf hebben ingegraven. Deze tank, de 'Deborah D51', die enkele maanden voordien, wegens de modderige ondergrond, zonder succes was ingezet in Poelkapelle tijdens de 'Derde Slag om Ieper', wordt tentoongesteld in het recent geopende **Tankmuseum**. Dit museum bevindt zich in het centrum



van het toenmalige slagveld, juist op de plaats waar de tank werd geneutraliseerd door een Duits kanon. De tank wordt tentoongesteld in een ruimte van ruw beton, gelijkend op een 'Blockhaus' van de Hindenburglinie. Naast het museum bevindt zich de Britse militaire begraafplaats 'Flesquières Hill British Cemetery'. Op deze begraafplaats rusten ook vijf omgekomen bemanningsleden van de Deborah D51.

Effry

In de namiddag brachten we een bezoek aan Effry (Thiérache), waar we een bezinningsmoment en bloemenhulde bijwoonden op de plaatselijke begraafplaats, de 'Nécropole Nationale d'Effry

Voor ons was het geen eerste kennismaking, want een van 'onze' opgeëisten, Gustaaf Eulether Smekens, vader van vier kinderen uit de Molenstraat in Massemen heeft er zijn laatste rustplaats. Eulether werd opgeëist op 21 december 1916 en tewerkgesteld in Hirson (vermoedelijk om te werken aan de spoorwegen). Wegens ziekte werd hij 15 dagen opgenomen in het lazaret in Effry. Hij overleed er, 41 jaar oud, op 28 juli 1917 en werd er op 31 juli 1917 begraven.

Toen we voor het eerst een bezoek brachten aan deze ‘Nécropole’ vonden we Eulether terug in een gemeenschappelijk graf met een Franse (Vrammout) en een Belgische lotgenoot (De Rudder). Zijn naam stond op de gedenkplaat evenwel foutief geschreven als ‘Sehemkes’. Ondertussen werden de naamplaatjes vernieuwd, dit keer met de namen juist gespeld.

Het lazaret van Effry was geen gewoon lazaret. Na de oorlog werd zelfs geopperd dat dit ‘hospitaal’ een uitroeiingskamp avant la lettre was. Op een half jaar tijd slaagde de Duitse majoor-‘geneesheer’ Michelsohn, een volbloed sadist, erin om 688 patiënten te laten creperen in de meest ellendige omstandigheden.

In Effry werd een gedenkteken opgericht in de omgeving van de plaats waar het lazaret zich bevond, ter nagedachtenis van de slachtoffers die er in wraakroepende omstandigheden het leven lieten.

“Laten we gedenken dat in 1917, van maart tot oktober, 688 ongelukkige burgerlijke en militaire gevangenen uit België, Frankrijk, Italië, Roemenië en Rusland, een laatste gevecht leverden op deze plaats tegen ziekte, gebrek aan verzorging, slechte voeding en mishandeling in een lazaret ingericht in de lokalen van een fabriek, opgeëist door het 7^e leger van het Duitse Keizerrijk. Op het grondgebied van de ‘Thiérache’, bezet door de vijand, hebben ze het leven gelaten voor onze vrijheid. Ze hebben hier vlakbij een laatste rustplaats gevonden op de ‘Nécropole Nationale’.”

(Vertaling van de tekst op de gedenkplaat)

Marle

Later in de namiddag werd op de gemeentelijke begraafplaats in Marle een bezinningsmoment gehouden met bloemenhulde aan het gemeenschappelijk graf, waar 138 Belgische civiele arbeiders naamloos rusten, waaronder acht Wetteraars: Gustaaf De Wilde, Armand De Winter, Frans Jozef Hoste, Firmin Minck, Arthur Schamp, Cyriel Van Damme, Julius Van Den Berghe en Leo Van Hecke. Naar Marle werden verschillende Wetteraars (incl. de deelgemeenten) gedeporteerd.



Arthur Schamp woonde in de wijk Bommels, in het deel dat administratief tot de gemeente Heusden behoorde. Kerkelijk echter maakte de wijk deel uit van de parochie Sint-Anna van Ten Ede. Vandaar dat zijn naam vermeld is op de gedenkplaat in de kerk aldaar.

Aangezien in Marle een ‘Kriegslazarett’ was opgericht kwamen er ook op die manier vele medeburgers in Marle terecht. Op de gedenksteen wordt evenwel geen enkele naam vermeld. Ofschoon momenteel alle namen gekend zijn wordt geen enkele instantie, noch een Franse noch een Belgische, bereid gevonden om een plaat met vermelding van de namen en de herkomst van deze ongelukkigen, te bekostigen. Triest.

Laon

De volgende halteplaats was Laon. In dit middeleeuwse stadje met zijn prachtige kathedraal waren een Duitse 'Kommandantur' en verschillende lazaretten ondergebracht. De frontlinie liep ten zuiden van Laon, aan de zogenaamde 'Chemin des Dames', gelegen op een heuvelkam.

Tientallen Wetterse gedeporteerden werden in deze stad vastgehouden om van hieruit te voet onder begeleiding van hun bewakers naar hun onderscheiden werkplaatsen te vertrekken. Ook in de diverse lazaretten werd Wetters gesproken. Helaas lieten vijf van hen er het leven: de gebroeders Gaston en Maurits Tondeleir van Ten Ede, Remy Schollaert van Gransvelde, Oscar Kennivé uit Overbeke en Urbain D'Haese uit de Kapellestraat. De mishandelingen, gebrek aan voedsel en hygiëne en aan een degelijke verzorging en daarbovenop de bittere koude werden hen fataal. Behoudens Kennivé vonden allen een laatste rustplaats op de 'Nécropole Nationale' van Soupir.

Guise

Op dag twee werd Guise en omgeving verkend. Guise is de stad van Jean-Baptiste Godin, een sociaal bewogen industrieel uit de 19^{de} eeuw bekend om de oprichting van de 'Familistère', een vorm van sociale woningbouw die erop gericht was alle comfort, tot dan toe voorbehouden aan de rijke burgerij, ter beschikking te stellen van de arbeidersklasse. Zo richtte hij op de site van zijn gieterij appartementsgebouwen op voor zijn werknemers met daarnaast een school, theater, zwembad, bibliotheek, wasplaats, kinderkribbe, winkels... Een win-winsituatie werkgever - werknemers. De site is momenteel een beschermd monument en kan worden bezocht. Een combiticket wordt aangeboden samen met een bezoek aan het interessante museum van kunstschilder Henri Matisse in Le Cateau-Cambrésis, zo'n 25 km verder. Een aanrader.

In Guise werden tijdens de Eerste Wereldoorlog grote werken verricht aan het spoorwegen-complex (goederenstation). Honderden dwangarbeiders werden hiervoor ingezet. Die vonden meestal een onderkomen in naburige gemeenten. Voor de Wetterse gedeporteerden was dit echter onbekend terrein.

Van onze 1240 opgeëisten kwamen, volgens hun inlichtingenbulletin althans, slechts twee personen in Guise terecht: namelijk Henri De Moor en dan nog in het plaatselijk lazaret, en Pieter Vervliet uit Gransvelde. Op zijn inlichtingsblad stond vermeld dat hij als gijzelaar weggevoerd werd naar 'Wieze', wat de Nederlandse vertaling was van Guise.

Het bezoek aan Guise was meteen het einde van een memorabele trip, maar hopelijk niet het einde van de herinnering aan een beroerd verhaal uit onze geschiedenis. Een verhaal over verschrikkingen, ontberingen, verlangens en hoop dat we nooit mogen vergeten.

N'OUBLIONS JAMAIS!

*Lisette De Graeve
Roger Rasschaert*

Het levensverhaal van Otorongo

Het kerkhof van Wetteren aan de 18 augustuslaan, donderdagavond 1 november. Meer dan 300 mensen zijn aanwezig op de derde editie van het Réveil en luisteren naar het levensverhaal van drie Wetteraars die er begraven liggen. Dat zijn taxichauffeur Lieske Bolle en ook Gustaaf Van



den Abeele. Het wedervaren van deze laatste wordt verteld door Hubert Keuppens, ondervoorzitter van onze heem- en geschiedkundige kring. In het boek “Zij leefden in Wetteren, zij stierven voor België” heeft André Van Damme enkele bladzijden gewijd aan deze soldaat die in 1914 sneuvelde voor het vaderland.

De derde Wetteraar die er zijn laatste rustplaats gevonden heeft is Dolf De Winter alias Otorongo, de indiaan uit de jeugdreeks Johan en de Alverman.

Het is Dirk Baele die deze legendarische tv-held weer even tot leven brengt. Hij heeft bovendien graag toestemming gegeven om zijn tekst in deze nieuwsbrief af te drukken.

Goedenavond mensen,

Zoveel volk, dat had ik niet verwacht. Misschien moet ik me eerst maar eens voorstellen. Ik ben Dolf, Dolf De Winter en ik ben 60 jaar. Allé ja, ik was 60 jaar en ik zal ook nooit ouder worden. Op 8 juli 1988, nu al 30 jaar geleden, ben ik verongelukt. De jongeren zullen me al lang niet meer kennen. Maar de mensen die nu 60 jaar zijn, zullen mij zeker kennen. Ik moet hiervoor maar één ding zeggen “Oef! Oef!” Ja, zo hebben de mensen in heel Vlaanderen mij leren kennen. Otorongo!

Wie had kunnen denken dat Dolf De Winter van Wetteren Boskant een BV zou worden? Ik ben geboren op 13 september 1927 in Serskamp. We zijn echter kort daarop naar Wetteren verhuisd. Mijn pa was ‘Fons’ De Winter. Ja, de families ‘De Winter’ zijn geen onbekenden in Wetteren Boskant. Onze ouders hadden een boerderijtje. Ze waren ook ‘planteur’, want dat was een nieuwe bron van inkomsten. Mijn pa is echter vroeg gestorven, toen ik 25 was, een jaar na mijn zus Hermina. Mijn ma, Maria Van Steenberghe, hield de boerderij levend samen met mij en mijn broers en zussen.

Ik had het daar wel goed, zo leven tussen de dieren. Als we een beest slachtten, kwamen de mensen bij ons hun vlees halen. Ik weet nog dat er iemand een aantal koteletten kwam halen en dat ik mijn moeder overtuigde dat ik die zelf zou kappen, dat ze ons pa niet moest roepen. Tegen dat die mensen hun 6 koteletten hadden, was bijna heel de carré versneden. Voor alle koteletten die te dik of te dun waren, zei ik: “Dat kan geen kwaad, die zijn voor onszelf”. Ja, een beenhouwer zou ik nooit worden.

We waren een groot gezin waar iedereen welkom was en ik heb dat ook zo verder gedaan. Ik, mijn zussen en mijn broers. We waren met 7 maar ons Hermina is dus jong gestorven aan TBC,

ze was 23 jaar . Men zegt wel eens in Wetteren: 'het is op zijn Winters', wat dat ook mag betekenen. Ik heb het nooit anders gekend.

Geld had weinig betekenis voor mij. Pas op, ik had dat ook nodig hé. Maar geld dat bleef liggen op tafel, veegde ik van tafel onder het tapijt. En als ik geld nodig had, dan vond ik dat.

En zo iemand kiezen ze dan voor Otorongo. Ze hadden een stoere indiaan nodig in het feuilleton 'Johan en de Alverman'. Pas op, ik ben altijd een krachtpatser geweest hé. Als ik jong was en mijn kozijns of kameraden hadden ruzie gemaakt, wisten ze wel bij wie ze moesten zijn. "Dolf, komde gij ons ne keer helpen?". Ja, dat waren andere tijden hé. Maar, zelf was ik geen ruziemaker hé. Iemand die graag beesten ziet, kan geen ruziemaker zijn, denk ik. Maar sterk was ik wel en schrik kende ik niet.

Ik heb veel aan sport gedaan en mijn lichaam goed onderhouden. Iedere dag oefenen. Ik was ook doelman bij de voetbalploeg van de Boskant en later bij Bavegem. Voor de rest van de tijd was ik veekoopman en hielp ik verder op de hoeve van mijn ouders.



© Fotostudio Th. Van Hecke - Schellebelle

Ik hoor u al vragen: "Hoe komt zo iemand op de filmset van een jeugdfeuilleton?" Ja, ze zochten iemand die als stoere indiaan, met paarden kon omgaan en die een deel van de stunts zelf kon doen. Chris Smet, actrice en werkzaam aan de VRT, was ook van Wetteren Boskant. Ze had al meegespeeld in Midas en kende Bert Struys, de regisseur. En zo ben ik daar in gerold. Ja ik dresseerde toen al paarden. Dat beestje mocht best vurig zijn, ik kreeg dat wel gedresseerd. Men zou me nu misschien een paardenfluisteraar noemen, maar fluisteren deed ik niet echt. Ge moet gewoon volhouden. Ge moet hun vertrouwen winnen en dan krijgt ge daar alles van gedaan. Ik kan tussen hun poten staan, op hun rug, aan hun flank hangen of me neerleggen tussen de poten terwijl het paard op zijn zij ligt. Het paardje waar ik mee kan toveren is echter Winny. Ik en Winny zijn gewoon één.

Die serie Johan en de Alverman werd uitgezonden in 1965 en werd opgenomen in Bokrijk. Dat was voor mij een nieuw leven. 80 dagen zijn we bezig geweest. Ik kreeg veel steun van Bert Struys en Senne Rouffaer. Ja, niet voor mijn tekst... maar hoe ik me voor de camera moest gedragen.

In die tijd heb ik ook mijn vrouw leren kennen: Rita D'hondt uit Kalken. Haar ouders hadden een café: 'In den halve maan'. Zij is een paar keer mee geweest als we draaiden op de set in Bokrijk. Ja Rita was 17 jaar jonger dan ik... daar werd wel eens over gebabbeld. Maar we zagen elkaar graag en dat telt. We zijn getrouwd in 1968. Ja, in 1988 waren we 20 jaar getrouwd. Rita had ondertussen het café overgenomen van haar ouders.

Rita moest ook wennen aan mijn manier van leven. Iedereen die mijn hulp nodig had, was welkom en kon komen logeren. Ik zag daar geen probleem in, voor Rita was dat toch wat anders. Ze had dikwijls eten klaar gemaakt tegen de middag, maar soms kwam ik maar later thuis. Dat zal niet plezant geweest zijn. Maar zoals gezegd, we zagen mekaar graag. Ik heb horen zeggen dat ze haar café nog altijd open houdt, samen met haar zus. Ge moet haar maar eens een bezoekje brengen met mijn groeten.

Ooit was er zo een circus dat geen geld meer had om de winter te overleven. Ik heb voor die mensen gezorgd. En voor hun dieren. Die konden terecht op onze weide. Zo liepen hier in de Boskant olifanten, lama's en nog meer beesten. Maar ik heb van die mensen ook nog veel geleerd over paarden. Een deel van mijn stunts die ik uitvoer, heb ik van hen overgenomen.

Mijn vrienden weten wel dat ik graag eens een pintje dronk en soms meer dan één. Zo zijn we eens met paard en kar door de omstreken van Wetteren getrokken naar diverse cafés. Tsjef Snaere, zo noemden ze hem in Wetteren, was er ook bij. Snaere, dat kwam van darmenhandel De Winter hé. Ja, hij heette Jozef De Winter. Daar is zelfs een video van gemaakt van onze kroegentocht. Ge zoudt die beter eens opzoeken en in 't archief steken.

Maar ik moet eerlijk zijn. De opnames van Johan en de Alverman hebben mijn leven veranderd. Het kon daar ook wel gevaarlijk zijn, want al mijn stunts deed ik zelf. In Bokrijk moest ik eens met de koets door de bossen draven. Bert Struys riep: "Kom Dolf, vlieg er maar eens in!". Dat moesten ze me geen twee keer zeggen. Tijdens de repetities haalde ik zeker 60 km/uur en de takken zwiepten me in het gezicht. Maar wat een heerlijk gevoel! Tijdens de opnames echter schrokken de paarden, wellicht van het klappen van de zweep op de geluidsband. Ze sloegen plots op hol, schuimbekten en vlogen door het bos. De koets kantelde in een gracht. Er bleven nog enkel spaanders van over en ik werd er op volle kracht uitgeslingerd. Ik had toen al dood kunnen zijn.

Na Johan en de Alverman heb ik nog paarden laten gebruiken door de VRT. Voor Fabian Van Fallada bijvoorbeeld. Ben Crabbé was stekezot van 'Chouchou'. Ja Guido Van den Noortgate heeft ooit nog meegewerkt aan een reportage daarvan op de VRT. Ook een paardenliefhebber, die Guido uit Wetteren. In 2001 heeft hij een memorial georganiseerd met de paardenclub 'De Winterboys'. 35 ruiters en 2 rijkswachters te paard door Wetteren, Vlierzele en Serskamp. En alle deelnemers kregen een medaille ter herinnering.

Na Johan en de Alverman werd ik overal gevraagd. Bij openingen van winkels of andere feestelijkheden. Samen met Winny, mijn paard. Ik maakte van ons huis een manege en een dancing. Er zijn veel T-dansants in de Otorongohoeve geweest. Ik denk dat ik hier zelfs een paar mensen zie staan die daar ook geweest zijn. En uiteraard demonstraties met paarden en

altijd nam ik weer de figuur van Otorongo over, maar zette hem nog meer in de verf. Letterlijk. Met oorlogsstrepen.

Ja, ik heb wel geleefd. Alle dagen tot 8 juli 1988. Een vriend kwam met zijn jonge draver wat rondjes rijden. Om half drie nam ik de teugels even over. Wellicht een steen en een paar rare sprongen van het paard en ik viel uit de sulky met mijn hoofd tegen een paal. Voor mij ging het licht uit... voor altijd. Op mijn begrafenis werd mijn kist vervoerd in een koets, getrokken door 2 paarden. Achter de koets liep Jo, de zoon van mijn broer Paul, met mijn paard Winny. Mijn paard weende op de begrafenis. Zo hecht waren wij. Maar genoeg over mij. Graag sluit ik af met volgende tekst:

Ik denk niet aan wat nog komen zou	Dan al dat diepe leed
Hoe mooi het had kunnen zijn	Voor duizelingwekkend groot verdriet
Ik onthou liever, al ben ik in de rouw,	Bestaat geen medicijn
Wat prachtig was en fijn	Want we weten, maar beseffen niet,
Ik vraag me niet af waarom het was	Hoe onvoorstelbaar kwetsbaar wij wel zijn
Dat het noodlot die wonde sneed	
Ik onthou liever hoe mooi het leven was	OEF !

Feiten

Fons De Winter (3/1/1895 - 2/2/1952) & Maria Van Steenberghe: 7 kinderen

- | | |
|--------------|--|
| 1926 - 2001 | André De Winter (Andreas Casimir) → Winterhof.
Zijn zoon Jean-Pierre houdt nu Winterhof open. |
| 1927 - 1988 | Dolf De Winter (Adolf Xaverius ...) → Otorongo. |
| 1928 - 1951 | Hermina De Winter → jong gestorven. |
| 1930 - ? | Hubert De Winter.
Getrouwd met Yvonne D'Hauwe (had schoenwinkel in de Nieuwstraat). Hun zoon is Danny De Winter, boekhouder en woodboy. |
| 1930 - heden | Hubertina De Winter (woont in Wichelen). |
| 1935 - 2002 | Paul De Winter.
Zijn zoon Jo is bakker op Kapellendries. |
| 1938 - heden | Margareta De Winter (woont in Gent) |

Verdwenen taxibedrijven in Wetteren (II)

Op onze oproep in het vorige nummer van onze nieuwsbrief is gereageerd door Piet Cassiman die ons een mooie foto bezorgde van taxi Leon De Corte uit Massemen.



Dertien verdwenen taxibedrijven

Verleyen Hubert Henri

Hubert Henri Verleyen ziet het levenslicht op 23 mei 1909 in Nazareth als zoon van Petrus en Mathilde Temmerman. Hij is in Wetteren op 1 maart 1946 gehuwd met Maria Margareta Maegherman. Hij is mechaniker van beroep.

Hij is vroeger vermoedelijk ook taxichauffeur geweest en reed dan met een Chevrolet. Op 3 december 1947 had hij ook al een aanvraag gedaan tot het uitbaten van een taxidienst zonder standplaats op de openbare weg. De gemeente heeft in het kader van deze aanvraag een akkoord moeten treffen met het Ministerie en Hubert moest een extra aanvraag invullen.

Bijlage te voegen bij de aanvraag om machtiging tot exploitatie van een taxi-
of huurautodienst ZONDER staanplaats op den openbaren weg.

GEMEENTE

Wetteren

TAXI- of HUURAUTODIENST

zonder staanplaats op den openbaren weg, maar met garage of vertrekpunt

Op 21 februari 1949 doe hij een aanvraag voor een dag en nacht taxidienst (Pontiac) bij oproep van de klant en voor een periode van 10 jaar. Na het openbaar onderzoek verleent de gemeenteraad van 30 juni 1949 hem machtiging tot het exploiteren van een taxidienst met een auto die niet op de openbare weg stationeert, maar vertrekt uit zijn garage Brusselsesteenweg 25 in Kwatrecht. Hij rekent 6 frank per kilometer. De vergunning wordt stopgezet bij zijn verhuis uit Wetteren.

Keymeulen Achilles-Rogierus

Roger-Achiel Keymeulen ziet op 14 oktober 1916 het levenslicht in Oordegem als zoon van Gustaaf Jozef en Marie Louisa De Jonghe. Hij is autobusuitbater en runt het bedrijf 'Moderne Autocars De Ster' aan de Brusselsesteenweg 345, gespecialiseerd in reizen in binnen- en buitenland. Hij is gehuwd met Olga Boeykens.

Hij doet op 14 oktober 1949 een aanvraag om onder de handelsnaam 'Keymeulen Roger' ook te mogen voorzien in de uitbating van taxi met een auto die niet op de openbare weg stationeert, maar vertrekt vanuit de garage op het adres Brusselsesteenweg 213 in Kwatrecht. In de aanvraag gaat het over een Ford met zes zitplaatsen, bij zijn latere aanvraag tot stopzetting van de taxidienst (vermoedelijk in maart 1960) spreekt hij van een Chevrolet.



In zijn aanvraag stelt hij een tarief voor van 6 frank per kilometer. De taxidienst zou dag en nacht worden verzekerd. Hij vraagt een machtiging voor 10 jaar. Na het openbaar onderzoek verleent de gemeenteraad van 6 december 1949 hem de gevraagde machtiging.

Clerick Marcel Evarist Marie

Marcel Clerick ziet het levenslicht in Wetteren op 17 juni 1919 als zoon van Achiel en Celina Galle. Hij is op 29 mei 1941 in Melle gehuwd met Margaretha Poelman. Hij is fietsenmaker van beroep en verkoopt ook andere elektrische apparaten. Voor hij zijn aanvraag zal doen in Wetteren heeft hij al eens een taxidienst uitgebaat zonder toelating in Oosterzele.

De gemeenteraad van 13 juni 1952 verleent hem een machtiging om een taxi uit te baten die niet op de openbare weg stationeert, maar vertrekt uit zijn garage Ten Ede Dorp 5. Hij zal de dienst voorzien met een Chevrolet met 6 plaatsen en met een tarief van 5 frank per kilometer.

In 1953 en 1954 betaalt hij de jaarlijkse forfaitaire vergoeding van 50 frank per voertuig voor administratiekosten niet meer aan het Ministerie van Verkeerswezen en is hij dus vermoedelijk gestopt met zijn taxibedrijf.

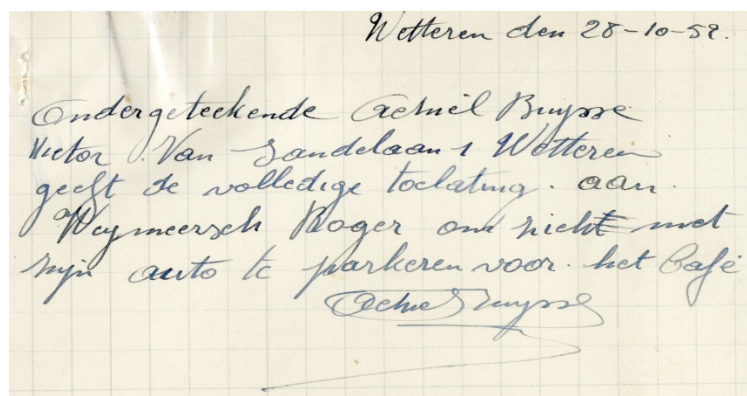
Weymeersch Roger

Roger-Maurice Weymeersch ziet het levenslicht in Wetteren op 11 augustus 1929 als zoon van Leo en Maira Martens. Hij doet op 21 mei 1952 een aanvraag tot machtiging voor een auto (Ford) die niet op de openbare weg stationeert, maar vertrekt vanuit de garage van zijn huis op het adres Serskampsteenweg 88. Hij voorziet een tarief van 5 frank per kilometer.

De gemeenteraad van 13 juni 1952 verleent hem de gevraagde machtiging. Hoewel hij een machtiging zonder staanplaats heeft gevraagd, zal de inspectiedienst van het Hoog Comité van Toezicht in juli 1953 vaststellen dat hij zijn voertuig voor de deur stalt en op één van de vensters een reclame heeft geplakt: Hier Taxi. De gemeente wordt erop gewezen dat zij hem moet aanmanen om zijn voertuig in de garage te plaatsen.

Roger vraagt op 26 februari 1953 toelating om een standplaats in te richten aan het Café Achiel Buysse op de Victor Van Sandelaan 1. De gemeente weigert omdat ze eenzelfde vraag van Roger van 2 oktober

1952 reeds heeft behandeld in het schepencollege op 14 oktober 1952 en deze toen heeft geweigerd omdat er al te veel taxi's waren.



Wetteren den 28-10-52.
Ondergeteckende Aemil Buijssse
Victor Van Sandelaan 1 Wetteren
geeft de volledige toelating aan
Weymeersch Roger om niet met
mijn auto te parkeren voor het Cafe
Aemil Buijssse

Oosterlinck René Oscar

René Oscar Oosterlinck ziet het levenslicht op 17 januari 1912 als zoon van Bruno en Elodia De Weirdt. Hij is getrouwd met Helena De Clippel. Hij is bakker van beroep.

Hij doet op 4 oktober 1953 een aanvraag tot machtiging voor een auto (Ford) die niet op de openbare weg stationeert, maar vertrekt vanuit de garage van zijn huis op het adres Neerstraat 39. Hij voorziet een tarief van 5 frank per kilometer. De gemeenteraad van 19 november 1953 verleent hem machtiging. Op het adres Neerstraat 203 zal hij later nog een huurautodienst uitbaten.

De Cock Albert Medard

Albert Medard De Cock ziet het levenslicht in Heusden op 30 augustus 1920 als zoon van Raymond en Marie De Kuysscher. Hij is op 2 oktober 1941 gehuwd met Alice Stefanie Bulté (°Wetteren 25 maart 1920). Alice baat een herberg uit en rijdt vaak ook met de taxi.

Albert De Cock doet op 25 maart 1957 een aanvraag om machtiging tot het exploiteren van een taxidienst met een auto die niet op de openbare weg stationeert, maar vertrekt uit zijn garage aan de Wegvoeringstraat 80. Hij heeft reeds een taximachtiging hem verleend door de gemeenteraad van 22 oktober 1951.

AANVRAAG om machtiging tot exploitatie van een taxi- of huurautodienst

De (tweede) machtiging wordt door de gemeenteraad van 10 mei 1957 verleend voor een periode die eindigt op 22 oktober 1961. Hij vraagt 4,5 frank per kilometer en rijdt met een taxi Opel en dat dag en nacht.

De gemeente doet einde 1957 een aanbesteding voor het toekennen van drie taxistaanplaatsen op het Stationsplein met ingang van 1 januari 1958. Er zijn vier inschrijvers, waaronder Albert. Hij schrijft in op 21 december 1957.

De gemeenteraad van 17 januari 1958 verleent hem de machtiging voor een termijn van 10 jaar voor een taxidienst (Dodge) met staanplaats op het Stationsplein.

Op 20 januari 1961 herziet de gemeenteraad zijn besluiten van 10 mei 1957 en 17 januari 1958 waarbij één machtiging met standplaats en één machtiging zonder standplaats werden vergund. In deze gemeenteraadszitting wordt aan De Cock Albert machtiging verleend voor één auto (Plymouth) die vertrekt uit zijn garage Wegvoeringstraat 80. De machtiging wordt verleend voor een periode eindigend op 31 december 1971 en voor een tarief van 5 frank per kilometer.

In een brief van 19 november 1964, ondertekend door Alice Bulté, wordt gevraagd of men opnieuw een tweede taxi zou mogen inzetten. Albert De Cock heeft vroeger verzaakt aan de uitbating van een tweede taxi (zonder standplaats op de openbare weg). Er is nu echter opnieuw noodzaak om een tweede taxi (Opel) te mogen hebben voor uitbating zonder standplaats op de openbare weg.

Albert De Cock zou op 2 maart 1972 zijn taxidienst hebben stopgezet en hebben omgevormd in een huuraudiodienst. Hij vraagt daarom per brief op 12 maart zijn gestorte waarborg terug. Hij woont op dat moment op het adres Bookmolenstraat 5.

Bekaert Leon (Taxi Leon)

Cyriel Leonce Bekaert ziet het levenslicht op 26 oktober 1907 in Wetteren als zoon van Octaaf en Maria Maes. Hij is op 2 maart 1940 in Massemen gehuwd met Elisabeth De Spiegeleir. Hij baat een drankslijterij uit. Hij baat sedert 1947(?) een taxibedrijf uit aan het Felix Beernaertsplein 18.

Hij past zich regelmatig aan met nieuwe wagens om zijn klanten maximum veiligheid en comfort aan te bieden. Op 13 december 1957 dingt hij met een Plymouth mee naar de aanbesteding voor een standplaats op het Stationsplein. Hij krijgt een machtiging met de gemeenteraadsbeslissing van 17 januari 1958.



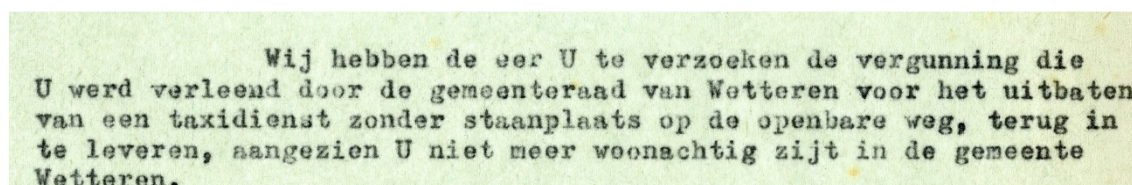
Op 29 januari 1972 doet hij een aanvraag om in toepassing van de nieuwe wetgeving inzake taxi-uitbating zijn standplaats op het Stationsplein als taxivoerder met standplaats en meter te mogen behouden. Op 18 maart 1972 doet hij een aanvraag als uitbater van een taxidienst met staanplaats op de openbare weg sedert 1958. Hij vraagt om zijn

vergunning, ingevolge de wet van 23 juni 1969, tot 31 december 1974 te verlengen zonder te moeten overgaan tot een openbare aanbesteding, aangezien hij op dat moment de voorwaarden vervult die vervat zijn in de nieuwe wetgeving. De gemeenteraad van 12 mei 1972 verleent hem de machtiging.

Maes Carolus Alfons

Karel Alfons Maes ziet het levenslicht in Massemen op 10 augustus 1904 als zoon van Petrus en Valeria Wettinck. Hij is op 10 juli 1924 in Beervelde gehuwd met Elisa Van Eeckhout. Hij is wever van beroep.

Hij doet op 24 augustus 1958 een aanvraag tot machtiging om een taxibedrijf uit te baten met een Ford, vanuit zijn garage aan de Neeerstraat 21. De gemeenteraad van 24 oktober 1958 verleent machtiging voor een termijn van 10 jaar. Waarschijnlijk rijdt zijn vrouw ook met de taxi. Zijn borgtocht wordt terugbetaald op 21 december 1973.



Taxi Staelens (Taxi Breughel)

Luciaan-Basiel Staelens ziet het levenslicht in Wetteren op 2 juli 1931 als zoon van Polydoor en Emilia Vervaeet. Hij is op 4 september 1952 in Wetteren gehuwd met Irena Neels.

Hij krijgt van de gemeenteraad van 7 november 1961 machtiging voor een auto vanuit zijn garage Markt 7 voor een termijn eindigend op 31 december 1970.

Op 20 november doet hij een aanvraag om de standplaats over te nemen van Taxi Wetthra op het Stationsplein. De gemeenteraad van 22 december 1961 verleent hem, als enige inschrijver, de door Albert De Cock Albert verzaakte vergunning. Hij heeft een Chevrolet met 5 plaatsen en twee tarieven op het Stationsplein Tarief I = 5,35 frank en tarief II = 10,70 frank.

Op 10 september 1964 stopt hij met zijn taxi-uitbating. De gemeenteraad van 30 oktober 1964 beslist hem zijn borg van 1000 frank terug te betalen.

De Corte Leo

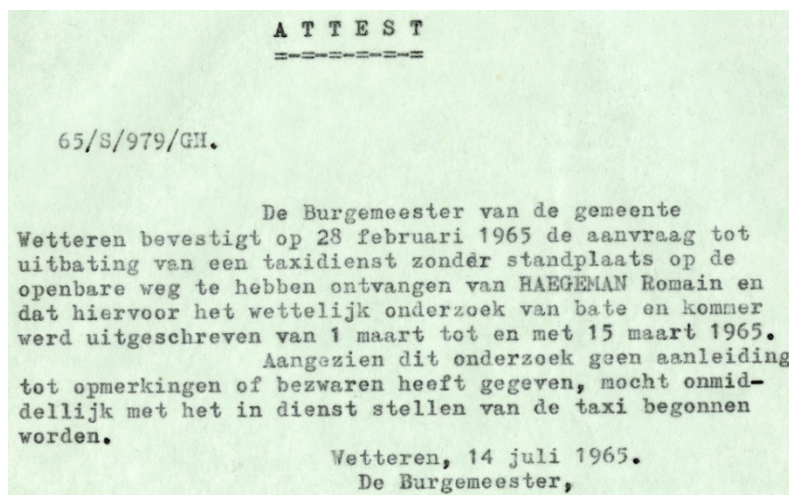
Leo De Corte ziet het levenslicht in Oordegem op 11 april 1909 als zoon van August en Maria Schollaert. Hij is op 6 februari 1936 in Wetteren gehuwd met Victorina Boelaert. Hij heeft een bedrijf in vervoer / verhuizingen Vanaf september 1954 doet hij ook alle personenvervoer. In maart 1963 stopt hij met vervoer / verhuizingen en kiest voor de uitbating van een taxi (Chevrolet). Hij doet op 12 maart 1963 een aanvraag tot machtiging voor 10 jaar. Hij krijgt die machtiging op 29 april 1963 voor een taxi die vertrekt uit zijn garage Massemensteenweg 149. De vergunning eindigt op 31 december 1972. Hij hernieuwt zijn aanvraag niet in 1972 en in april 1974 schrijft burgemeester Vuylsteke een attest waarin we kunnen lezen dat hij in april 1974 zijn bedrijf van taxivoerder heeft stopgezet en dat hij op dat moment een huuraudiodienst uitbaat.

De Corte-Van Driessche Mariette

Mariette Marie Van Driessche ziet het levenslicht in Overmere op 18 juni 1939 als dochter van Jacob Francies en Hilda Stephanie Moerman. Ze is gehuwd met Hubert De Corte. Ze doet op 16 juni 1964 een aanvraag voor een taxi (Mercedes Benz) die vertrekt vanuit haar garage Massemensteenweg 149. De gemeenteraad van 2 juli 1964 verleent haar de gevraagde machtiging. Ze verzorgt een taxi met vijf zitplaatsen. Ze krijgt haar borg terugbetaald op 13 maart 1972. In februari is ze namelijk verhuisd naar de gemeente Massemen (Keiberg 25) en moet ze haar vergunning inleveren.

Haegeman Romain (Taxi Romain)

Romain Arthur Alice Haegeman ziet het levenslicht in Wetteren op 3 december 1932 als zoon van Remy August en Elza Julia De Pauw. Hij is op 30 januari 1954 in Wetteren getrouwd met Gaby De Veirman.



Hij dient op 28 februari 1965 een aanvraag in voor een taxi (Ford) die vertrekt vanuit zijn garage Nieuwstraat 28. Hij krijgt een vergunning die eindigt op 31 december 1974. In november 1966 wordt Romain aangesteld als gewestelijk bestuurder van de vereniging Self-Tax voor de afdeling Oost-Vlaanderen zone Wetteren. Self-Tax vzw is een dienst ter bevordering van de wegveiligheid. Hij verliest zijn vergunning wanneer hij verhuist uit Wetteren.

Van Eeckhout Albert Clement

Albert Clement Van Eeckhout ziet het levenslicht in Lede op 24 juni 1921. Hij woont op het Stationsplein 8. Op 23 juni 1967 doet hij een aanvraag om een vergunning te bekommen voor taxi-uitbating.

Hij is herbergier, maar de inkomsten van zijn café verminderen. Hij is lichamelijk ongeschikt om ander werk te verrichten en ziet zich verplicht om naar een bijkomende bron van inkomsten uit te zien, namelijk een zelfstandig bijberoep als huurauto-uitbater met een personenwagen zonder standplaats of meter. Hij vraagt daarom een vergunning, al is het dan ook ten tijdelijke en uitzonderlijke titel, om in het verder levensonderhoud van zijn huisgezin en zichzelf te kunnen voorzien.

Het gemeentebestuur feliciteert hem met zijn pogingen een fatsoenlijk werk te vinden, maar antwoordt toch dat er, in afwachting van de aanpassing van de wetgeving ter zake, geen vergunningen worden uitgereikt. Op 28 augustus 1969 hernieuwt hij zijn aanvraag.

Valère Van Severen schrijft in januari 1970 een brief ten voordele van Albert Van Eeckhout naar het gemeentebestuur. De gemeente antwoordt echter dat zij binnen korte tijd zal overgaan tot een hernieuwing van de standplaatsen op de openbare weg. Voor wat de gemeente betreft echter zijn deze mogelijkheden ten zeerste beperkt. Na het vervallen van de reeds toegestane vergunningen, zal de gemeente de zaak opnieuw voorleggen aan de gemeenteraad.

Wie meer informatie heeft over taxi's in Wetteren, mag altijd de archiefdienst contacteren (archieff@wetteren.be).

*Jeroen Trio
Gemeentearchivaris*

De drukker die geen drukker was

In onze Nieuwsbrief van december 2012 heeft Walter De Wolf, onze vroegere museumconservator/archivaris, een mooi overzicht gegeven van de Wetterse drukpers in de 19^{de} en het begin van de 20^{ste} eeuw. Daarin schrijft hij dat de eerste drukker in Wetteren Amand Van Cuyck was, afkomstig van Diksmuide, telg uit een oud drukkersgeslacht en verwant met dichteres Maria Doolaeghe (1803-1884). In 1841 zou hij hier de eerste drukpers geïnstalleerd hebben.

Groot was dan ook onze verbazing toen we in de volkstelling van 1796 één drukker terugvonden: Pieter Anthon Cosyn, 33 jaar, in Wetteren verblijvend sinds 1791 en op het ogenblik van de volkstelling wonend aan de Grote Aerd. Op hetzelfde adres woonde ook zijn vrouw Barbara Larruin, 32 jaar en de knecht Pieter Vander Kerken, 40 jaar en pas aangekomen in Wetteren. Pieter Anthon en Barbara hadden blijkens de volkstelling, twee niet met naam genoemde kinderen die jonger waren dan 12 jaar.

Blauwverver

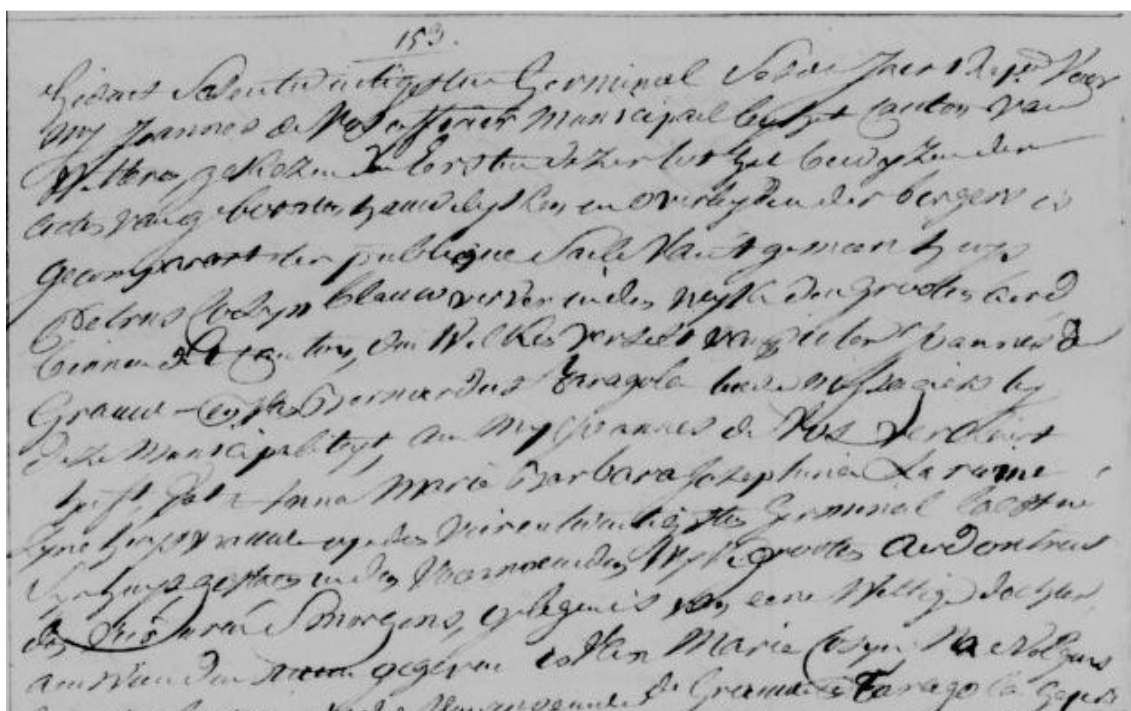
Een drukker in Wetteren in 1796? Daar wilden we toch wel het fijne van weten. Omdat Pieter Anthon en zijn vrouw in Wetteren waren komen wonen in de loop van 1791, dachten we hen terug te kunnen vinden in de volkstelling die twee jaar vroeger, in 1794, was uitgevoerd. Joris Clinckspoor, bij leven bestuurslid van onze Kring, heeft deze volkstelling getranscribeerd. Dat maakte ons zoekwerk makkelijker. We vonden het echtpaar Cosyn-Larruin echter niet terug. In de volkstelling van 1794 werd trouwens alleen de naam van het gezinshoofd opgenomen en werd niet gevraagd naar het beroep.

Misschien waren de twee jonge kinderen van het echtpaar Cosyn-Larruin wel in Wetteren geboren en zouden we meer informatie kunnen vinden in hun doopakte. En ja Jan Baptiste

Cosyn werd geboren op 11 mei 1792, zijn broer Peter op 12 mei 1794. En we vonden nog twee in Wetteren geboren kinderen terug: Benedict Cosyn, geboren op 25 februari 1796 en Marie Cosyn, geboren op 24 germinal van het jaar VI van de Franse republiek of 13 april 1798.

We zaten nu met drie kinderen geboren vóór de volkstelling. Nakijken dus of één van de kinderen misschien vroegtijdig overleden was. En inderdaad, de oudste zoon Jan Baptiste overleed al op 1 oktober 1794.

De doopakten van de kinderen, opgeschreven door de (onder)pastoor van de Sint-Getrudisparochie vermeldten dat de vader afwezig was, maar vertelden ons niets over zijn beroepsbezigheden. Meer informatie bevatten de akten die door de gemeentelijke overheid werden opgesteld vanaf 22 september 1796 – de eerste dag van de eerste maand (Vendémiaire) van het jaar V van de Franse Republiek. De geboorteakte van Marie Cosyn van 13 april 1798 bracht ons op het eerste zicht niet de oplossing. Haar vader Petrus Antonius waarvoor in 1796 als beroep ‘drukker’ opgetekend werd, was in 1798 blijkaar ‘blauwverver’ geworden.



Geboortakte Marie Cosyn 13 april 1798

Hedent sesentwintigsten germinal sesde jaer rep(ubliek) voor / mij joannes de vos officier municipael bij het canton van / wetteren gekozen den eersten dezer tot het bewijzen der / acten van geboorten houwelijken en overlijden der s gecompareert ter pubique saele van't gemeenhuijs / **petrus cosyn blauwverver** inden weyk den grooten aerd / binnen dit canton den welken en pieter joannes de / grauue en van bernardus taragola beede missagiers bij / deze municipaliteyt en mij joannes de vos verclaert / heeft dat **anna marie barbara josephina la ruine** / zijne huysvrauue op den vierentwintigsten germinal laest in / sijn huys gestaen in den voornoemden wijk grooten aerd omtrent / den drie uren 'smorgens gelegen is van een wettige dochter / aen wien dennaem gegeven is van **marie cosyn** naervolgens / ...

Volgens de Grote Van Dale is blauwverven een blauwe kleur geven aan textielweefsels. De Geïntegreerde Taalbank (<http://gtb.nl>) zegt “aan stoffen eene blauwe tint geven door ze te dompelen in een vocht, dat eene blauwe kleurstof bevat”.

Op www.beroepenvantoen.nl vonden we meer dan waarschijnlijk het antwoord: “*Naast het blauwverven kwam ook het blauwdrukken van textielstoffen tot ontwikkeling Een combinatie van beide lag voor de hand.*” Blauwdrukken was een techniek om een versiering, een tekening, op textielstoffen aan te brengen. Pieter Antoon Cosyn was dan ook meer dan waarschijnlijk een blauwdrukker en blauwverver.

In de volkstelling van 1796 stond maar één drukker, die eigenlijk blauwdrukker en -verver was. Zouden er dan nog andere blauwververs geweest zijn? Neen, maar we vonden wel twee ‘verwers’.

Een verver kan volgens de Geïntegreerde Taalbank zijn: een “*Ambachtsman wiens werk het is wol, linnen, katoen, zijde e.d. en de daaruit vervaardigde weefsels door onderdompeling in een verfbad met een kleur te doortrekken*” maar ook een “*Ambachtsman wiens werk het is gebruiksvoorwerpen, bouwwerken e.d. met verf te bestrijken, van een verfraaiende en/of beschermende verflaag te voorzien; huisschilder, decoratieschilder, constructieschilder.*”

De twee ververs die we terugvonden waren: Bernardus Segers, 70 jaar die op de Vijfhoek woonde, en Pieter Joannes Groelooze, 63 jaar, in de Bookmolenstraat. We zochten hun overlijdensakte op om te zien welk beroep ze uitoefenden bij overlijden. Pieter Joannes Groelooze (+1809) was ‘peintre’ (schilder), geen blauwverver dus, en Bernardus Segers (+1801) was bij overlijden ‘ouvrier’ (arbeider).

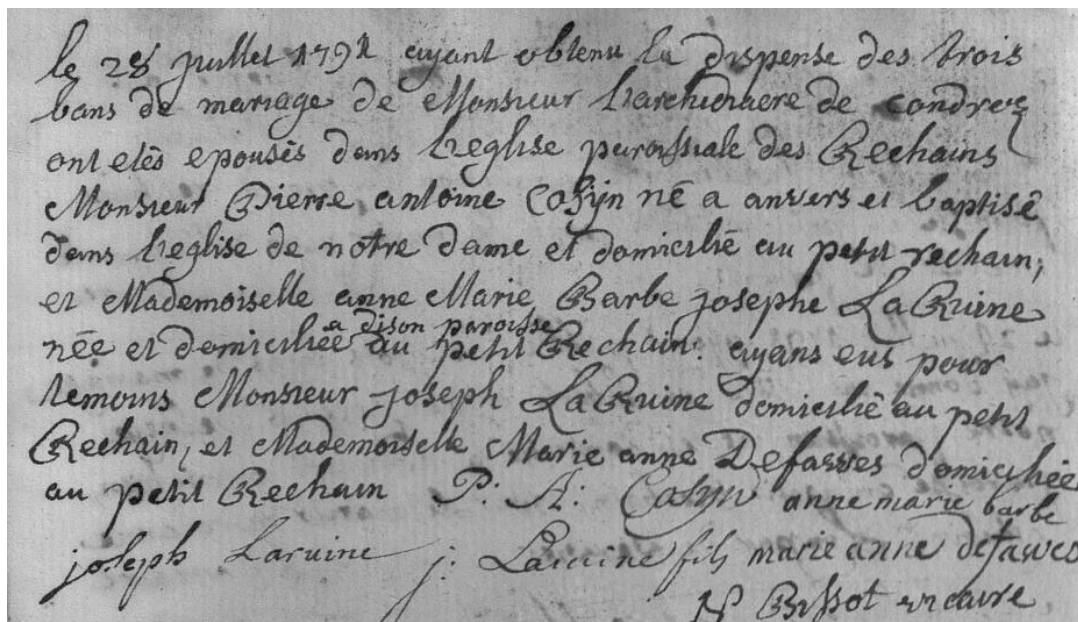
Een rondtrekkend blauwverversgeslacht?

In de doopakten van de kinderen Cosyn konden we lezen dat de vader Peter Anthon geboren werd in **Antwerpen**, waar hij in de parochie van Onze-Lieve-Vrouw op 20 augustus 1762 gedoopt werd. Zeker van 1771 tot 1775 woonde hij (met zijn ouders) in **Dendermonde** (zijn zuster Marie-Thérèse en broer Philippus Joannes werden er geboren in 1771 en 1775).

Zijn vrouw Anna Maria Barbara Josepha Laruine was afkomstig van “Dison Limburgensis”. Dison was in die tijd een gehucht binnen de heerlijkheid van Petit-Rechain, heerlijkheid die in het hertogdom Limbourg lag (niet te verwarren met de huidige provincies Limburg en Nederlands-Limburg). Limbourg is nu een stadje in de provincie Luik, gelegen aan de Vesder, tussen Verviers en Eupen. Anna Maria Barbara Josepha werd gedoopt op 17 maart 1765. Haar vader Joseph (1718-1794) was burgemeester van Petit-Rechain en ook van Jehanster. Haar grootvader Jean Nicolas (1698-1738) was burgemeester van Andrimont.

Peter Anthon woonde in **Petit-Rechain** toen hij er op 28 juli 1791 trouwde. Nog datzelfde jaar verhuisde hij met zijn vrouw naar **Wetteren** (volkstelling 1796). Vier kinderen zagen hier tussen 1792 en 1798 het levenslicht. Het vijfde kind Jean Francois werd in 1802 in **Boom** geboren, het zesde kind Guillaume in 1805 in **Herentals**, waar zijn broer Jean Francois het jaar erna overleed. Pieter Anthon zelf stierf op 22 december 1824, zijn vrouw op 24 maart 1839, beiden in **Olmen** (Antwerpse Kempen, op de grens met Limburg).

Ook de vader van Pieter Anthon legde een heel parcours af. Volgens de doopakte van Pieter Anthon was zijn vader Joannes Baptiste afkomstig van Neerseel, maar bedoeld werd **Herzele**. Zijn moeder Joanna Maria Van Houtem was afkomstig van Aerschot, maar bedoeld werd Oirschot in Noord-Brabant (Nederland).



Huwelijksakte van Pierre Antoine Cosyn en Anne Marie Barbe Josephe La Ruine

Joannes Baptiste werd in Herzele gedoopt op 21 december 1732. Hij woonde in **Antwerpen** (geboorte Pieter Antoon in 1762), **Dendermonde** (geboorte van zijn kinderen Marie Thérèse in 1771 en Philippus Joannes in 1775) en **Borgerhout** (bij het overlijden van zijn dochter Marie Thérèse in 1803 en van zijn vrouw Joanna Maria Van Houtem in 1804). Hij overleed in 1816 in het burgerlijk hospitaal van **Leuven**. Volgens zijn overlijdensakte was hij “ouvrier teinturier en bleu”.

Tot slot nog vermelden dat Marie Thérèse Cosyn, zuster van Pieter Anthon gehuwd was met Louis Pierre Flechel. Ook zij was blijkens haar overlijdensakte (1803) “teinturière”, hij was “teinturier” (overlijdensakte van zijn schoonmoeder in 1804, die zelf ook ‘teinturière was). Louis Pierre overleed op 1 januari 1804 in Auvers-sur-Oise (30 km ten noordwesten van Parijs). Volgens zijn overlijdensakte was hij “imprimeur”. Drukker? Blauwdrukker?

Geraadpleegde bronnen en literatuur

- Volkstelling 1796, gemeentearchief Wetteren
- Volkstelling 1794, gemeentearchief Wetteren, ook uitgegeven in eigen beheer door Joris Clinckspoor / Lijst van de inwoners van de prochie Wetteren met de aanhangels Erbuier en Raveschoot
- Parochieregisters Wetteren, Antwerpen (Onze-Lieve-Vrouw), Dendermonde (index), Petit-Rechain
- Akten van de burgerlijke stand van Wetteren, Boom, Herentals, Olmen, Westerlo, Leuven, Auvers-sur-Oise (Frankrijk).
- Van Dale groot woordenboek van de Nederlandse taal, 2015
- Geïntegreerde taalbank (<http://gtb.nl>)
- Beroepen van toen (<http://beroepenvantoen.nl>)

Erfgoednieuws

Wetterse reuzendragers met spierballen gezocht

Wetteren heeft nog maar drie reuzendragers. De Wetterse Gilde “Reuzenteam 2022” is daarom op zoek naar nieuwe reuzendragers. Momenteel moeten ze, als de reuzen uitgaan, beroep doen op reuzendragers uit omliggende gemeenten.



Als je weet dat een reus makkelijk 60 à 70 kilo weegt, dan begrijp je dat zelfs de sterkste reuzendragers elkaar om het kwartier moeten aflossen.

Binnen drie jaar zou het Reuzenteam 2022 met een nieuwe reuzin op stap willen gaan, geboetseerd naar het beeld van de Wetterse patroonheilige Sinte-Gertrudis.

Dorpslinde Massemen wordt in de watten wormen gelegd

Beschermd als monument en dorpsgezicht in 2001, Boom van het jaar 2016 en misschien wel 450 jaar oud. De dorpslinde verdient het om in de watten gelegd te worden. In opvolging van het beheersplan dat het gemeentebestuur heeft laten opmaken, zijn volgende ingrepen gebeurd (of gepland):

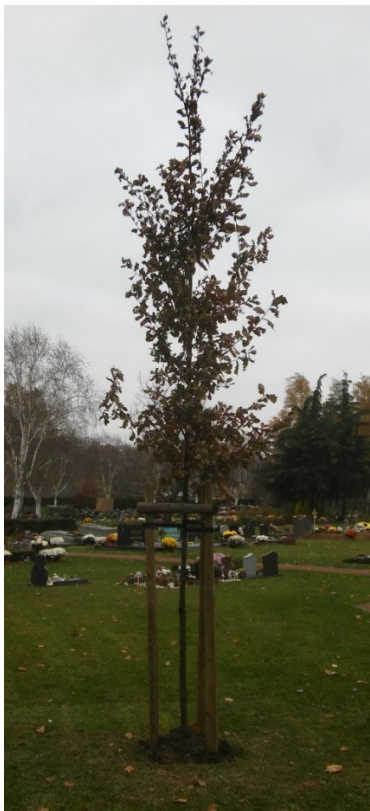


- strooisel rond de boom om onkruid tegen te houden,
- wormen in de grond om te zorgen voor lucht rond de wortels van de boom,
- ondergrondse verbinding met het plantsoen rond de kerk om de boom meer in de breedte te laten wortelen,
- een hek rond de boom om de linde te beschermen.

Vredeseik geplant in Massemen

Op de begraafplaats aan de Kapellekouter is op zondag 18 november een eik geplant als herinnering aan het einde van de Eerste Wereldoorlog én als symbool voor de vrede.

Aan de kerk van Westrem staat nog een vredesboom die daar werd geplant, nadat de provincie daartoe in 1919 aan alle gemeenten een oproep had gedaan. De vredesboom van Wetteren die stond tussen Markt en Zandstraat (Wegvoeringstraat) heeft het niet gehaald.



Het boek "*Zij leefden in Wetteren. Zij stierven voor België*" van André Van Damme, telt 480 bladzijden en is rijk geïllustreerd. Het is te koop (30 euro) bij de dienst Toerisme, oud gemeentehuis, Kerkstraat 1.

Voordelen van het lidmaatschap van onze heem- en geschiedkundige kring

Het lidmaatschap van de heem- en geschiedkundige kring "Jan Broeckaert" vzw, bedraagt slechts 9 euro per jaar. Je kan lid worden tijdens je bezoek aan ons museum of door overschrijving op het rekeningnummer BE21 0682 1293 2003.

1. Ben je lid dan nodigen we je steeds uit op (de receptie van) onze **tentoonstellingen** in het museum (onder andere op onze jaarlijkse kermistentoonstelling).
2. Ben je lid dan nodigen we je uit op en kan je deelnemen aan onze **evenementen**.
3. Ben je lid dan kan je deelnemen aan onze **gegidste historische themawandelingen** rond begraafplaatsen, bunkers, verdwenen industrieën, beluiken, enz.
4. Ben je lid dan kan je met ons op **bezoek** naar **erfgoedbibliotheken** en **musea**.
5. Ben je lid dan kan je een **rondleiding** krijgen in ons **museum**, tijdens de openingsdagen van het museum of op afspraak, individueel of in groep, bijvoorbeeld met je familie of vrienden.
6. Ben je lid dan ontvang je drie keer per jaar onze **nieuwsbrief**, per post en als je dat wilt ook via e-mail. In de nieuwsbrief publiceren we bijdragen over het verleden van Wetteren, Massemen én Westrem. Via de nieuwsbrief nodigen we je ook uit op onze activiteiten.
7. Ben je lid dan kan je, na afspraak, de in onze **bibliotheek** aanwezige literatuur en documentatie raadplegen.

Bezorg ons je e-mailadres

Stuur daarvoor een mailtje naar hubert.keuppens@telenet.be én word ook vriend van onze facebookpagina (<https://www.facebook.com/heemkringwetteren>). Je blijft dan digitaal op de hoogte van onze activiteiten, én je ontvangt onze nieuwsbrief in je mailbox.

Maak gebruik van ons Documentatiecentrum

In het nieuwe secretariaat van ons museum kan je onze gespecialiseerde bibliotheek en archief raadplegen. Ook in de gemeentelijke bibliotheek en het gemeentearchief ben je welkom als je op zoek bent naar informatie over de geschiedenis van Wetteren, Massemen en Westrem.

Werk mee aan onze Nieuwsbrief

Elke bijdrage over heemkunde of geschiedenis van Wetteren, Massemen of Westrem, komt in aanmerking voor opname in onze nieuwsbrief. Wil je iets vertellen over het verleden van je familie uit Wetteren, Massemen of Westrem. Het kan misschien wel via onze nieuwsbrief.

Vrienden van het Museum

Ons heemkundig museum beheert tal van waardevolle voorwerpen. Sommige zijn aan herstelling of onderhoud toe. Ben jij, door opleiding of jaren ervaring, expert in het onderhoud en herstellen van voorwerpen in hout of metaal, van aardewerk, van oude instrumenten, zoals klokken en radio's, van kleding en ander textiel? Weet jij een en ander af van inventariseren of wil je gewoon een handje toesteken? Word dan medewerker van de 'Vrienden van het Museum', een enthousiaste groep mensen die zich zonder verplichtingen inzetten voor het beheer van ons gemeentelijk erfgoed. Stuur een mail naar hubertkeuppens2@telenet.be of geef een seintje via 09 369 80 89 (na 20 uur). De werkgroep komt samen op donderdag- en/of vrijdagmiddag.

Openingsdagen heemkundig museum Wetteren - 2019

Ons museum is momenteel in winterslaap. Ondertussen krijgt het een onderhoudsbeurt. Groepsbezoeken kunnen wél na afspraak. Eerstvolgende openingsdagen voor het publiek: zaterdagnamiddag 2 maart, 6 april en 4 mei 2019, telkens van 14.30 tot 18 uur. In de volgende Nieuwsbrief geven we de volledige lijst voor 2019.

Contacteer ons

Via onze penningmeester / secretaris Fernand Schamp, tel. 0479 47 96 64 of 09 369 17 63 of fsw1@skynet.be, Heem- en geschiedkundige kring Jan Broeckaert, p.a. Kerkstraat 31, 9230 Wetteren. Een groepsbezoek kan je ook aanvragen via de dienst Toerisme, Markt 1 (ingang via Kerkstraat), 09 366 31 04.

Op zaterdag 8 september organiseerden we onze jaarlijkse **Kloefkensrommelmarkt** (zie foto's rechts en hieronder) op de Markt.

Helemaal onderaan poseren burgemeester, schepenen en gemeenteraadsleden, samen met leden van onze Kring naar aanleiding van de openstelling van de **vernieuwde pui** van het oude gemeentehuis, tevens ingang van ons museum.

Een foto van de vernieuwde pui staat afgedrukt op de voorpagina van deze nieuwsbrief.



Van links naar rechts: Luc Bontinck (museumgids), Christiane Van Impe (verantw. tentoonstellingen), Jeroen Trio (gemeentearchivaris), Leentje Grillaert (schepenen), Geert Vieren (architect), Marc Bracke (bestuurslid), Alain Pardaen (burgemeester), Hubert Keuppens (ondervoorzitter), Hilde De Graeve (gemeenteraadslid), Piet Van de Gracht (gemeenteraadslid), Martin Bogaert (bestuurslid), Annelien Van der Gucht (schepenen), toevallige bezoeker, Tim Speleers beheer gebouwen gemeente Wetteren, Katrien Claus (schepenen), Tom Van West (gemeentesecretaris), Erik Van der Haegen (voorzitter), onbekend.

Verschijnt 3
keer per jaar
December 2018
22ste jaargang

